

Izhaja drugo soboto
vsakega mesca
Uredništvo in upravn.:
Dunaj XVI/2,
Neulerchenfelderstrasse 21.
Inserati se sprejemajo
in pocenl zaračunajo.
Rokopisi se ne vračajo.

GLASNIK

Naročnina:
Za Avstrijo celo leto K 1.50
Za inozemstvo . . . K 2.
Posamezne številke h 10.
Odpriete reklamacije so
poštne proste.
Poštno-hran konto: 88 153.

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Št. 8.

Ljubljana, dne 12. avgusta 1911.

IV. leto.

Članom avstrijskih krščanskih strokovnih društev. Tovarši! Tovaršice!

V težavnih bojih smo delovali leta in leta na to, da smo ustanavljali v Avstriji krščanska strokovna društva. Po trdem, neumornem delu se nam je posrečilo izpopolniti našo organizacijo, ki je postala ugleden činitelj. Dasi nas veseli uspeh, nas pa le ne zadovoljuje popolnoma. Nad štiri petine vsega avstrijskega delavstva še niso združeni; socialno demokratske organizacije delujejo z vso silo na to, da si to delavstvo osvoje.

Stremiti moramo za tem, da pridobimo zase brezбриžno delavstvo. Naše stremjenje izboljšati delavsko gospodarsko stanje zahteva, da ustvarimo mogočne organizacije. Naše organizacije hočejo služiti delavstvu, a to dosežejo zgolj z uspehom le, če se zbero in združijo v njih vsi krščanski delavci in delavke. Odbijali bomo tudi lažje napade iz podjetniških in delavskih krogov, če primerno ojačimo svoje organizacije.

Nasprotniki upajo zaradi nekaterih dogodkov zadnjega časa uspešno voditi boj proti nam. Naša dolžnost je, da jim pokažemo, kako zaman, da upajo. Neomajano in zvesto se držimo temeljnih načel krščanske družabne preosnove in hočemo s podvojenimi silami izpopolnjevati našo organizacijo. To delo pa zahteva tudi izrednih sredstev. Na drugem shodu avstrijskih krščanskih strokovnih društev zbrani delegati so bili popolnoma v zavesti svoje velike odgovornosti v sedanjem položaju in so izvajali, da se morajo za izpopolnitev naše organizacije ravno v sedanjem času vporabljati izredna sredstva. Shod je zato sklenil, da naj prispeva vsak organizirani član četrletno 10 vinarjev agitačnemu skladu centralne komisije.

Tovarši! Tovaršice!

Gospodarske in kulturne delavske zahteve mora predvsem delavstvo samo pospeševati. Krščansko delavstvo mora tudi za to potrebna sredstva samo zbrati. Z ozirom na vašo solidarnost in vašo požrtvovalnost so napravili delegati ta sklep. Pozivamo Vas, naj vsaka skupina izvede ta sklep. Pričakujemo, da boste društvene činitelje v izvajanju tega sklepa podpira, li z ozirom na to, ker se morajo načrti naših nasprotnikov združeno in požrtvovalno odbijati.

Sodeluje naj vsak krščanski delavec, vsaka krščanska delavka, da se povsod smotreno razširi naša strokovna organizacija, ker le tako bo krščansko strokovna organizacija v bodoče še bolj kot dozdej odnosno učinkovala na usodo delavskega stanu.

Za II. shod avstrijskih krščanskih strokovnih zvez

A. Böhm, Ferdinand Krikawa, N. Puchalka, Franc Spalowsky,
predsedniki.

Jožef Bradler, Gregor Meidlinger, Marija Rieger, Franc Troppmann,
zapisnikarji.

II. shod katoliških krščanskih strokovnih društev.

Od 29. junija do 1. julija je zboroval na Dunaju II. shod avstrijskih krščanskih strokovnih društev. Posvetovanja so bila zelo uspešna in bodo gotovo ugodno učinkovala. Sklenjeno povišanje prispevka »Zvez« osrednji komisiji kakor tudi sklep, da naj vsak član krščanskih strokovnih društev prispeva četrtletno 10 h agitacijskem zakladu, provzroči, da se pridobe potrebna denarna sredstva, ki so neobhodno potrebna za velikopotezno agitacijo, po kateri se pomnože vrste krščanskih delavcev.

Tudi druge sporedne točke so provzročile, da se izpopolni naša organizacija, osobito preosnova centralne komisije. Zanimive in temeljite so bile razprave, kakšno stališče da naj se zavzame pri mezdni gibanjih kakor tudi naše zahteve glede na zakonito delavsko varstvo.

»Avstrijsko krščansko tobačno delavsko zvezo« so zastopali na shodu: tov. Ullreich, ki je član osrednje komisije, Plöderl (Linc), Rieger (Fürstfeld), Eppinger (Hajnburg), Wasserbock, Muck, Mouer in Philipp (Dunaj).

O shodu se izda stenografični zapisnik. Naše poročilo obsega le najbistvenejše točke.

PRVI DAN.

V petek, 30. junija, otvori deželni poslanec Spalowsky ob pol 10. uri shod. Prečita pozdrave in došla opravičilna pisma, nakar podeli besedo tajniku Kuře, da poroča

o delovanju osrednje komisije.

Tajnik Kuře izvaja: Avstrijsko krščansko strokovno gibanje v Avstriji se mora boriti z večjimi težavami, kakršna so v inozemstvu. Krščanska strokovna društva so se pričela pri nas šele ustanavljati, ko je že dosegla socialnodemokratska strokovna organizacija najvišje število svojih članov. Poleg tega pa nazaduje pri nas nekaj let tudi gospodarska konjunktura, ki je tudi znižala število članov socialnodemokratskih strokovnih društev. Dobro izpolnjene rdeče strokovne organizacije poizkušajo tudi naše mlado gibanje zatirati s sredstvi, ki se morajo zametavati. Zmešane narodne razmere onemogočujejo enotno gibanje. Da so nasproti narodnim nasprotstvom tudi socialnodemokratska strokovna društva brez moči, dokazuje dejstvo, ker se je večina čeških socialnih demokratov

združila v samostojnih društvih. Kljub temu, da so naše osrednje zveze ustanovljene na mednarodni podlagi, zamorejo le nekatere družiti delavce raznih narodov, ustanovile so se samostojne krščanske strokovne organizacije med Čehi, Poljaki in Slovenci. Oviralo je naše gibanje svojčas tudi tajništvo krščanskosocialne stranke, a to nam ni škodilo in je danes že preživljeno.

Kljub vsem neugodni mrazmeram so se avstrijska krščanska strokovna društva ugodno razvijala. Dasi se je število članov v zadnjih dveh letih dvignilo zgolj za nekaj tisoč, se je zato blagajniško stanje tem ugodnejše razvijalo. Dohodkov je prišlo leta 1908 na vsakega člana 9 K 41 h, leta 1909 10 K 41 h in leta 1910 11 K 28 h. Na vsakega člana je prišlo leta 1908 3 K 45 h, leta 1909 4 K 17 h in leta 1910 5 K 49 h. Podpor so izplačale »Zveze« in krajna društva leta 1908 179.300 K, leta 1909 201.600 K in leta 1910 233.500 K. Tudi strokovno časopisje je zadovoljivo napredovalo. Ob prvem shodu so razpolagale včlanjene organizacije z 11 listi, 8 jih je izhajalo dvakrat mesečno, 3 pa enkrat; danes razpolagajo s 16 listi, med katerimi izhaja 1 tedensko, 9 dvakrat mesečno in 6 enkrat mesečno.

Še večji so uspehi, ki so se dosegli glede na osredotočenje gibanja. Pred vsem se mora upoštevati važnost, ker je pristopilo »Zvezi« poljsko strokovno društvo, nadalje so pristopili tudi železničarji in kočijaži. Omejile so se krajne in in podeželne organizacije. Zgornjeavstrijska zveza tesarjev je pristopila »Zvezi lesnih delavcev«, zgornjeavstrijska zidarska delavska zveza »Zvezi stavbnih in kamnenih delavcev«, delavci po salinah so se strokovno združili v »Zvezi rudarjev«, gozdni delavci pa v »Zvezi lesnih delavcev«. Osrednji komisiji je pripadalo koncem leta 1910 46.533 članov, medtem ko je bilo še leta 1909 priklapljenih 30.072 delavcev. Priznati se zato mora, da se je naredilo, kar je bilo mogoče izvesti človeškim močem. Izven osrednje komisije je 26.230 članov, čeških, 6136 slovenskih in 3433 članov nemških organizacij, skupaj 35.789 nasproti 46.857 lani. Osrednja komisija je imela po I. shodu 22, zvršilni odbor pa 48 sej. Deželni karteli so se ustanovili na severnem Češkem, Nižjem Avstrijskem in na Štajerskem. Mesečno podpirana sta bila zgornjeavstrijsko in tirolsko strokovno najništvo. Strokovna komisija je poizkušala rešiti stavljenе ji naloge z vso silo. (Živahno pritrjevanje.)

Predsednik Krikawa se zahvali poročevalcu in pozdravi došlega deželnega poslanca Kunschaka, ki pozdravi

zborovalce kot predsednik strankinega vodstva krščanskosocialnega delavstva. Govornik, ki ga zborovalci viharo pozdravljajo, naglašja, da je krščansko strokovno gibanje popolnoma neodvisno od političnega življenja in da je zato ne zadene neuspeh, ki ga je imela krščansko-socialna stranka pri zadnjih volitvah. Če je višje sodrug Bebel v svojem brzojavnem pozdravu shodu socialnodemokratskih strokovnih društev v Nemčiji naglašal, da tisti izdaja delavstvo, ki nastopa proti enotnosti strokovnih organizacij, se mora odgovoriti, da so povzročili razcepljenost med delavstvom zgolj socialni demokrati. Zadnje volitve so pokazale v pravi luči veliko laž o »nepolitičnih« in »nevtralnih« stremljenjih svobodne (rdeče) strokovne organizacije, ki je bila zgolj socialnodemokratski agitacijski aparat, ki je prav dobro funkcioniral. Prispevki, ki jih je vplačevalo tudi veliko nesocialnih demokratov, so se porabljali za socialnodemokratski vililni zaklad. Krščanski delavci nimajo zgolj pravice, marveč vele-va jim dolžnost, da se združujejo v lastnih krščanskih organizacijah. Krščanske strokovne organizacije korakajo sicer po drugih potih kakor naše politične organizacije, a medsebojno se morajo podpirati. (Viharno odobravanje.)

Pri razpravi o poročilu osrednje komisije govori prvi deželni poslanec Spalowsky, ki se kot predsednik osrednje komisije zahvaljuje tajniku Kuřejju za uspešna dela v korist krščanskih strokovnih društev. Govornik izvaja, koliko koristi da donaja, ker se je priklopila osrednja zveza mednarodnemu delavskemu tajništvu in naglašja, da se mora pred vsem nasprotnikom v lastnem taboru dokazati, da imajo tudi krščanski delavci pravico se združevati v krščanskih strokovnih društvih, kakor imajo tudi drugi stanovi pravico, da se združujejo po svojih poklicnih organizacijah.

Sledi daljša razprava, po kateri se soglasno odobri poročilo osrednje komisije.

V popoldanski seji poroča revizor Pavel Kunschak, da sta skupno z revizorjem Meidlingerjem pregledala blagajniške knjige in našla vse v redu. Predlaga zato absolutorij tajniku Kuřejju, kar soglasno obvelja.

Predsednik podeli nato besedo poročevalcu Schmid, da poroča

o ureditvi prispevkov in o preosnovi osrednje komisije.

Poročevalec Schmid izvaja: Osrednja komisija ne more izvesti zahtev, ki se stavijo na nje. Dohodki so namreč zna-

šali leta 1910 le 2956 K 31 h, kar pa ni niti zadoščalo, da bi se plačal uradnik, ki bi delal pol dneva in da se podpirajo podeželna tajništva. Potrebno je zato, da se uredi prispevki.

Predlaga v ta namen, da naj »Prometna zveza«, »Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza«, »Poljska strokovna zveza«, mestni cestni delavci, okrajni pometači in uslužbenci po topljicah pripsevajo kakor dozda 1 odstotek, vse druge organizacije pa po 2 odstotka osrednji komisiji. Poleg tega se pa tudi vsak član priklopljenih Zvez dolžan, da kupi vsako četrtletje 10vinarsko znamko agitačnega zaklada.

Ker je pokazala praksa, da sedanja sestava osrednje komisije ni praktična, priporoča, da naj se preosnuje. Predlaga: Centralni komisiji pripadajo: 1. delegati priklopljenih zvez; 2. načelstvo osrednje komisije, katerega je osem članov in dva namestnika voli kongres; 3. trije po kongresu izvoljeni revizorji. Seje osrednje komisije se vrše po potrebi, redno vsakega pol leta, a tri organizacije, ki imajo vsaj petino članov, lahko zahtevajo, da se skliče seja.

Končno predlaga, da naj se odobri sledeča resolucija:

»Centralna komisija avstrijskih krščanskih strokovnih društev je sledeče sestavljena:

1. načelstvo, ki obstoji iz osmih članov, dveh namestnikov in treh revizorjev, ki jih voli kongres, in iz tajnika osrednje komisije;

2. delegati priklopljenih organizacij, ki odpošljejo na 2000 članov po enega delegata. Sedež in glas imajo zgolj tiste organizacije, ki izpolnjujejo svoje obveznosti nasproti komisiji v vsakem oziru.

Seje centralne komisije se sklicujejo po potrebi, redno pa na pol leta. Lahko pa zahtevajo sejo tri organizacije, ki obsegajo vsaj petino vseh članov priklopljenih centralni komisiji.

Dolžnosti centralne komisije. Centralna komisija kot zastopnica strokovno organiziranega avstrijskega krščanskega delavstva mora skrbeti za to, da se enotno razvija krščansko strokovno gibanje in da se pospešuje velikopotezna agitacija za krščanska strokovna društva.

a) ustanovitev osrednjega glasila;

b) posvetovanje in odločitev o nasprotstvih glede na organizacijo in takisto;

c) pojasnila in svet v vseh strokovnih vprašanjih, pospeševanje agitacije, da se ustanove nova strokovna društva;

d) intervencije pri stankah tistih organizacij, ki so storile svojo dolžnost nasproti komisiji. Posredovanje za medsebojno pomoč ob izrednih prilikah;

e) statistične poizvedbe;

f) nastavljanje tajnika osrednje komisije, kakor tudi nastavljanje in podpisovanje tajnikov v krajih, kjer osrednje zveze še niso tako močne, da bi same vzdržavale samostojno tajništvo;

g) nadzorstvo tajništev, ki jih ustanove deželne zveze;

h) pristop mednarodnemu strokovnemu tajništvu v Kolinu;

i) sklicanje strokovnega shoda po potrebi, a redno se mora sklicati po preteku dveh let.

Strokovni shod nadzira delovanje komisije in rešuje pritožbe glede na komisijo.

Sedež in glas imajo pri strokovnem shodu zgolj delegati tistih zvez, ki v vsakem oziru izpolnjujejo obveznosti nasproti komisiji in ki niso nad pol leta na dolgu s komisijskimi prispevki.

Dolžnosti »Zvez« nasproti osrednji komisiji. Osrednji komisiji priključene zveze so doszne:

1. vsako četrletje komisiji vposlati poslovno in blagajniško poročilo;

2. »Prometna zveza«, »Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza«, »Poljska strokovna zveza«, cestni delavci, okrajni cestni pometači in topliški uslužbenci prispevajo prispevajo 1 odstotek, ostale organizacije 2 odstotka svojih popolnih članskih prispevkov brez vsakega odbitka. Člani priključeni Zvez — izvzemši nenemških — so dolžni, da kupijo četrletno vinarsko znamko agitačnega sklada osrednje komisije;

3. ob sporih se podvreči razsodbam osrednje komisije;

4. k Zveznim shodom je vabiti komisijo;

5. pri statističnih poizvedbah podpisati komisijo in pospeševati vsako njeno akcijo;

6. pri zbirkah izven Zveze izposlovati pritrdilo osrednje komisije;

7. pri nastavljanju urednikov po posebnem odboru osrednje komisije preizkusiti lastnosti tistega, ki pride v poštev.

Poročilu sledi obširna razprava, v kateri se izjavljajo govorniki deloma za, deloma proti poročevalčevim predlogom. Ko se poročevalec v svojih končnih izjavah toplo zavzema za svoje predloge, so bili le-ti deloma soglasno sprejeti. Samo »Zvezi kočijažev« se je dovolilo, da sme prispevati zgolj 1 odstotek prispevkov osrednji komisiji.

Načelstvo osrednje komisije.

V načelstvo osrednje komisije so bili izvoljeni: Adolf Böhm, Henrik Burg, dr. Franc Hemala, Ferdinand Krikawa, Jurij Schmid, Ivan Reiter, Franc Spalowsky, Franc Ullreich. Namestništvo: Josip Kahelač, Ivan Staudt, Karol Streit. Kontrolna komisija: Vencelj Bilek, Teodor Hummelbrunner, Rudolf Solterer; namestnik Ferdinand Tobisch.

Ob sedmih zvečer se je nato zaključila seja.

DRUGI RAZPRAVNI DAN.

V soboto, dne 1. julija, se je nadaljevala razprava. Na predlog delegata Schmida se sklene, da veljajo sklepi o novih prispevkih od 1. julija 1911 nadalje. Izvolil se je tudi odbor, kateremu se je naročilo, da naj sestavi oklic kršč. strokovnim društvom. Nato podeli predsednik Böhm besedo poročevalcu Ullrichu, da poroča

o taktiki pri stankah.

Poročevalec Ullreich izvaja: Kakor napredujejo krščanska strokovna društva, tako napredujejo samoobsebi umljivo tudi gospodarske dolžnosti organizacije osobito glede na njih gospodarsko delovanje. Čim večja organizacija, tim večja odgovornost. »Zveznega« vodstva osobito glede na vplivanje na delavske razmere. Pri kakršnem koli plačilnem gibanju ne gre za to, če pomenja uspeh ali neuspeh organizacije, marveč izid plačilnega gibanja vpliva tudi bistveno na delavčev rodino. Kadar se izvajajo plačilna gibanja, se mora delati previdno. Upoštevati se mora, da niso postala močnejša zgolj strokovna društva, marveč da so se ojačila tudi stanovska društva podjetnikov, ki jih ne ločijo ne verska, ne narodna in ne politična načela. Medtem ko delujejo naša strokovna društva ne le na to, da se izboljšajo plačilne in delavne razmere, marveč tudi na to, da se vpliva na ugodno socialno zakonodajo in da se člani izšolajo in podpirajo, imajo pa organizacije podjetnikov edini namen, da se bore proti štrajku.

Glede na naše načelno stališče nasproti plačilnim bojem se mora predvsem naglašati, da ne stavljamo zahtev zato, da povzročimo stanki. Pred vsem poizkušamo, da na lep način dosežemo, kar zahtevamo in le, če ostanejo pogajanja brezuspešna, pričnemo s štrajkom, edini orožjem, s katerim delavstvo razpolaga. Ker je pa stavka dvorezen meč, se moramo pridobiti tudi potrebno vajo, da ga primerno vodimo.

Potrebni predpogoji uspešnih plačilnih gibanj so močna organizacija, napolnjena vojna blagajna, s katero razpolaga organizacija in železna disciplina, ki mora prepajati vse prizadete udeležence. Gotova pravila se za izvedbo plačilnih bojev ne morejo postaviti, ker se mora ozirati na razne okoliščnosti. Razdelimo pa lahko stavke v napadalne, odbijalne in plačilne.

Pri plačilnih bojih se mora predvsem članom vcepiti, da ne bodo, ko izpolni organizacija svojo dolžnost, jo prizadeti opustili. Nasprotno se morajo člani držati svojih organizacij še bolj potem, ko so izpoznali njih veliko važnost in jih morajo ojačiti. Za vojsko se predvsem potrebuje denar, napolnjene blagajne ne ojačijo samo organizacije, marveč tudi vsakega posameznega člana.

Naši člani naj vedno mislijo na to, kako goreče da izpolnjujejo podjetniki svoje organizacije. Oni namreč računajo s tem, da poteče veljavnost večini tarifnih pogodb leta 1913, ko se prično novi plačilni boji. Delavstvo mora za to gledati na to, da pravočasno v strokovni organizaciji dobi, kar potrebuje: močno zastopstvo svojih koristi. (Živahno pritrjevanje.)

Poročilu sledi daljša razprava, v kateri govore delegati o svojih izkušnjah pri stavekah. Osobito se je naglašala potreba, da se ustanovi močni osrednji obrambni zaklad in da se ojači premoženjsko stanje naših zvez. Napačno je, da hočejo takoj ob ustanovitvi nekatere skupine izvesti plačilne boje, ker se morajo pred vsem vzgojiti člani strokovno in k požrtvovalnosti za organizacijo.

Po tej razpravi poroča deželni poslanec Spalowsky

o naših socialno-političnih zahtevah.

Krščankosocialna strokovna društva niso zgolj dolžna, da izposlujejo delavstvu po samopomoči izboljšanje njegovega položaja, marveč njih program tudi zahteva, da štiti država po svoji postavo-daji in upravi delavski stan. Krščanska strokovna društva so zato dolžna, da vedno gledajo na to, da se postavna določila izpolnjujejo in upoštevajo. Velike važnosti za naše gibanje sta zato delavsko varstvo in pospeševanje socialnih delavskih stremiljenj. Ne zadostuje, da organizirano delavstvo vživa sadove delavskega varstva, marveč mi moramo tudi delavstvo vzgojiti, da sodeluje samo modro in uspešno na polju delavskega varstva.

Poročevalec obširno tolmači pojem delavskega varstva in njegove učinke ka-

kor tudi razvoj delovske obrambne zakonodaje v Avstriji, ki se je le počasi razvijala. Mi zato zahtevamo, da država nekoliko hitrejšo deluje na delavskosocialnem obrambnem polju in tako ustreže delavskim željam. Zahteva, da se izpopolni delavsko varstvo, ni nikaka socialnodemokraška zahteva, marveč po krščanskih načelih samoobsebi umevna dolžnost države.

Naša najvažnejša zahteva je, da se razširi delokrog obrtne postave; izvzeti ne smejo biti državni obrati, domače delo, delo po kaznilnicah, krošnjarstvo in gozdno delavstvo. Splošno besedilo § 74. se mora umakniti jasnejšemu in obširnejšemu besedilu. Glede na nedeljski počitek se morajo razni odloki izenačiti. Potrebno je tudi, da se določi nadomestni počitek. Uporaba mladoletnih delavcev pod 14. letom se mora sploh prepovedati in se morajo uporabljati mladoletni delavci zgolj za dela, za katera so telesno sposobni. Od 6. ure zvečer do 6. ure zjutraj mora nočno delo počivati. Najvišja delovna doba naj se določi za vsa podjetja z največ 10 urami dnevno, za zdravju škodljivo delo in za zelo naporno delo, po rudnikih in plavžih naj se delovna doba določi z 9-, oziroma z 8urnim delom. Tudi glede na vajence so preosnove nujno potrebne.

Poleg obrtnega reda se mora posebno ozirati na obrtno nadzorstvo, ker sedanje stanje ni zadovoljivo. Zahtevamo, da se pomnoži število obrtnih nadzornih uradov in poviša število osebja in da se obrtnemu nadzorstvu pritegnejo tudi delavci in ženske in zdravniški asistenti. Zahtevamo tudi, da se pomnoži število obrtnih sodišč, da se, kakor v Nemčiji, ustanovi v vsakem kraju z 20.000 prebivalci tudi obrtno sodišče. Zahtevamo tudi, da se izpopolni obrtna sodišča v razsodišča.

Nujno potrebno je, da se izpopolni naše delavsko zavarovanje. Obstoječe postave obsegajo pomanjkljivosti, ki se bodo morale kmalu odpraviti. Glede na bolniško zavarovanje zahtevamo, da se raztegne zavarovanje na vse osebe, ki se nahajajo v kakršnemkoli delovnem ali plačilnem razmerju do 300 kron dohodkov, kakor tudi na poljedelsko in na gozdno delavstvo. Odpravijo naj se delovršbene in stavbne bolniške blagajne. Bolniška podpora znašaj 10 odstotkov dotične mezdne vrste. Nezgodno zavarovanje naj se razširi na vse obrtno, kakor tudi poljedelsko in gozdno delavstvo.

Sedanje zavarovanje naj se izpopolni tudi z obveznim starostnim in invalidnim zavarovanjem.

Odločno protestiramo proti poizkusom zavlačevati socialno zavarovanje, naj si ga že zavlačujejo socialni demokrati ali podjetniki.

Podjetniki so se zadnja leta večkrat zavzeli za to, da se poslabša združevalno delavsko pravo. Dasi priznavamo, da socialnodemokratska strokovna društva ziorablajo koalicijsko pravo, se zato ne sme poslabšati.

Društveno pravo se mora izboljšati. Predvsem se morajo odpraviti zastarela določila glede na naznanila društvenih ustanovitev, zadoščalo naj bi zgolj naznanilo.

Glede na skrb za stanovanja zahtevamo, da store država in občine svojo dolžnost. Stavbišča naj se odvzamejo zasebni špekulaciji. Občine naj energično nadzorujejo stanovanja in skrb za mala stanovanja.

Predvsem zahtevamo, da postopa država in občina v svojih podjetjih tako, kakor to zahteva naš moderen socialen čas, ker sta poklicana, da z zgledom delujeta glede na socialno skrb.

Odločno zahtevamo, da glede na naše zahteve stori poleg postavodaje tudi uprava svojo dolžnost.

Glede na naše socialnopolitične zahteve bomo predvsem izkušali doseči, kar je mogoče doseči in odklanjamo socialnodemokratsko načelo: Vse ali pa nič! Naše načelo je: »Kar je mogoče, za to se odločno potegujemo, kar dosežemo, to čuvamo in negujemo v blagor delavstva in človeške družbe. (Živahno pritrjevanje.)

Razprava se je nato ob pol 1. uri prekinila.

Po opoldanskem odmoru otvori ob pol treh predsednik Puchalka razpravo.

Delegat Ullreich govori o zahtevah tobačnega delavstva. Naglaša, da delajo po marsikaterih tobačnih tvornicah sitnosti krščanskemu delavstvu glede na določila koalicijskega prava, medtem ko ne delajo socialnim demokratom nobenih ovir. Krščansko tobačno delavstvo ne zahteva zase protekcije, marveč zgolj tiste pravice, ki jih imajo drugi delavci.

Delegat Bradler označuje socialnodemokratsko demagogijo, ki se kaže osobito pri zahtevah železničarjev in naglaša, da krščanski železničarji ne morejo stanovati po personalnih hišah državnih železnic, ker jih nečuveno terorizirajo socialni demokrati.

Delegat Hummelbrunner govori o razmerah in o zahtevah kovinarjev po državnih podjetjih. Opisuje žalostno stanje delavstva v tvornici lokomotiv v Dunajskem Novem mestu.

Delegat Krikawa zahteva, da naj se razširijo pravice obrtnih nadzornikov, ki naj bi smeli kaznovati take podjetnike, ki se ne ozirajo na dolčila postavbe o delovskem varstvu.

Delegat Engelsberger opisuje nevarnosti, ki so jim izpostavljeni delavci po papirnicah.

Delegat Negrini govori o železničarskih vprašanjih, osobito o njih stanovanjskih razmerah. Govornik označi delavstvu sovražno postopanje socialnih demokratov, ki so se izjavili za stanovanjske kosarne proti hišicam z eno rodino samo zato, ker v prvih lažje agitirajo.

Delegat Haider protestira proti poslabšanju socialnega zavarovanja.

Delegat Kuře graja delovršbene bolniške blagajne. Zahteva, da naj se opuste.

Delegat Gasperschitz opisuje nevarnosti po rudnikih in zahteva postavbe v obrambo rudarjev. Nastopi tudi za gozdne delavce.

Delegat Allinger govori o lažnjivi socialno-demokratski agitaciji. Zahteva, naj se izdajajo ob posebnih prilikah letaki.

Delegat Pospischil govori o vprašanju brezposelnih.

Delegat Kripsky se pritožuje, ker so krščanski delavci mnogokrat brez vsake obrambe izpostavljeni socialnodemokratskemu nasilstvu.

Dež. poslanec Spalowsky opomni v končnem svojem poročilu, da se bo za to skrbelo, da bodo vpoštevala merodajna mesta izražene želje.

Predlogi organizacij.

Delegat Allinger utemeljuje sledeči predlog »Zveze krščanskih lesnih delavcev«:

»Shod priporoča krajnim skupinam in plačilnicam, da pobirajo posebne prispevke, s katerimi ojačijo krajne blagajne in razbremenene centrale.«

Po kratki razpravi obvelja soglasno.

Brez utemeljevanja in brez razprave obveljajo sledeči predlogi »Zveze krščanskih delavcev in delavk papirne in kemične industrije«:

»Zaupniki krščanskih strokovnih društev so dolžni smotreno pospeševati obstoječe mladeniške organizacije in jih ustanoviti, kjer še ne obstojajo.

»Osrednja komisija naj naznani krščanskemu časopisju, naj posveča večjo pozornost kot jo je dozdej, krščanskemu strokovnemu gibanju.

Po kratkem utemeljevanju se je sprejel sledeči predlog eksekutive:

»Drugi shod avstrijskih krščanskih strokovnih društev poziva vlado, da naj hitro izvede socialno zavarovanje. Shod konstatira, da se s sklepom, po katerem se socialno zavarovanje predloži zbornici šele po novih študijah, izziva delavstvo. Temelj za predlogo tvori delo socialno-zavarovalnega pododseka. Napove se proti temu postopanju najodločnejši odpor.

Nato se je zaključil velevažen shod.

Zvezna naznanila.

Prispevki začasno vpokojenih članov. Večkrat vpokoje zaradi daljših bolezni člane. Provizija je v mnogih slučajih nizka, da komaj zadošča za to, da bi se vplačevali prispevki. Zvezino vodstvo je zato sklenilo:

»Člani v začasnem provizijskem stanju so oproščeni prispevkov. Ob tem času počivajo v smislu § 82., odstavek »Zvezinih« pravil, vse njih pravice in dobivajo zgolj »Zvezino« glasilo. Ko zopet nastopijo delo, plačujejo nadalje prispevke in se jim popolnoma zaračunavajo njih prejšnje pravice.

Premeščenje članov v začasno pokojniško stanje in zopetna namestitvev v aktivno delovno stanje in zopetno prispevanje naj naznanijo skupine takoj »Zvezinemu« tajništvu.

Zaostali prispevki. Vodstva krajin skupin in člani se opozarjajo, da tisti člani, ki ostanejo osem tednov dolžni prispevke, izgube pravice do podpore in se postopa ž njimi kot z novimi člani, če tudi doplačajo zaostale prispevke in morajo čakati eno leto, da zadobe zopet pravice do podpor (§ 5. »Zvezinih« pravil).

»Zvezino vodstvo sme dovoliti izjeme zgolj, če zamore član navesti tehtne razloge, zakaj da je zaostal s prispevki. (Velika revščina v rodbini vsled bolezni.) V takem slučaju je pa boljše, da se izposluje po skupini, da se počaka za prispevke. Vodstvo skupine dopušlja prošnjo »Zvezinemu« načelstvu, ki o tem odloča.

Če se kakemu članu dovoli, da plača prispevke pozneje, mora potem plačevati po dovoljenem roku tedensko dvatedenska prispevka, dokler niso doplačani prispevki.

Ako se dovoli kakemu članu doplačilo zaostalih prispevkov, mora tudi vsaj dva prispevka tedensko vplačevati, dokler ne vplača vseh zaostalih prispevkov. Poleg tega pa morajo taki člani prebiti

tudi korenčno dobo, ki je tako dolga, kolikor časa je bil član na dolgu s svojimi prispevki. (Zgled: Neki član 12 tednov ni plačal prispevkov in prosi, da jih sme zopet doplačati. Če se mu to dovoli, potem bo imel šele čez 12 tednov zopet pravico do podpore.)

Z ozirom na navedena določila za izjemne slučaje se člani opozarjajo, da naj ne zaostajajo s prispevki, da ne izgube že pridobljenih svojih pravic.

Glede na povišanje prispevkov (30 vinarjev) opozarjamo na že opetovano obširno obrazloženi sklep glavne skupščine »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze«, da dobe člani višjo podporo šele čez pol leta potem, ko so pričeli vplačevati višje prispevke. Tisti člani, ki so pričeli vplačevati tedenski 30 vinarski prispevek, dobe zvišane podpore šele po 1. januarju 1911. To velja tako za bolniško, kakor tudi za ostale podpore.

Računski zaključek za II. četrletje 1911.

Dohodki.

31.175 prispevkov à 25 h	K 7482.00
44.556 prispevkov à 30 h	13396.80 K 20.848.80
285 Vpisnin à 40 h	114.—
13 Pristojbin za knjižice à 20 h	2.60
Obresti	60.—
Strokovni listi	52.50
Koledarji	8.—
Brošure samozaložbe	3.—
Povračilo Sacco	600.—
Dobro skupinam	176.21
Razno	4.80

Vsota K 21.866.91

Saldo 1. aprila 1911 „ 22.100.24

K 43.967.15

Izdatki;

Bolniške podpore	K 12.646.56
Porodniščine	1.274.—
Mrtvaščine	330.—
Podpore ob orožnih vajah	10.—
Obresti skupinam	2.077.29
Plačene nagrade	1.140.—
Pisarna	228.06
Agitacija	448.06
Delegacije, seje	119.80
Strokovna glasila	1.094.23
Tiskovine	337.80
Knjige, časopisi, poučni tečaj	93.80
Prestave	8.80
Strokovna komisija I. četrt	173.06
Telefon	125.—
Pisalni stroj	250.—
Bolniška blagajna in zavarovanje	122.58
Zaostanki skupinam	1.07
Povračila skupinam	346.24
Sazno	11.—

vsota K 20.807.34

Saldo 30. junija 1911 „ 23.159.81

K 43.967.15

Izkaz o premoženju:

Stanje blagajne	K 23.159.81
Vrednostni papirji	2.812.50
Delnice	100.—

K 26.072.31

SMRTNA KOSA.

Sternberg: Schwarz Auguste;
Sacco: Festi Oliva; Ottakring:
Faschingbauer Agnes; Novi Ji-
čin: Weber Vinzenz. R. I. P.

Socialne drobtine.

Krščanska strokovna društva v Nemčiji so tudi l. 1911. lepo napredovala in sicer na celi črti. Kljub temu poizkušajo gotovo ljudje, kakršne dobimo tudi pri nas, umalovaževali delo krščanske strokovne organizacije. Koliko pomenja njih bevskanje, nam pa kažejo sledeče številke:

Leto	Število krajnih dru- štev	Število članov koncem leta	Letni dohodki v markah	Letni stroški v markah	Premo- ženje v markah
1900	387	76.744	255.186	156.421	8.330
1901	910	84.497	395.367	209.533	197.592
1902	977	84.667	466.910	328.456	325.086
1903	1196	91.440	678.252	552.447	455.970
1904	1660	118.917	884.517	711.640	610.374
1905	2333	191.690	2.443.122	2.150.511	1.249.408
1906	3048	260.040	3.378.833	2.709.260	2.370.885
1907	3245	284.649	4.311.595	3.193.978	3.487.735
1908	3212	260.767	4.394.745	3.556.124	5.513.409
1909	3856	280.061	4.612.920	3.843.504	5.365.338
1910	4119	316.115	4.490.000	4.916.000	6.113.710

Podpore so znašale l. 1910.:

a) Podpore stavkujočim	1.239.500 Mk.
b) Bolniške podpore	634.496 "
c) Mrtvaške podpore	205.013 "
d) Potne podpore in podpore brez- selnim	168.461 "
e) pravno varstvo	149.756 "
f) druge podpore	31.576 "

Skupaj 2.393.775 Mk.
1900 skupaj 1.703.483 "

Torej 1910 več 690.392 Mk.

Tudi letos, l. 1911., število članov lepo napreduje. V prvih petih mesecih je namreč pristopilo že letos 25.000 novih članov!

LISTEK.**Godec v stiski.**

(Humoristična črtica.)

(Konec.)

Čudno momljanje me prisili pogledati nazaj, no sedaj sem videl kaj je. Velik rjav medved mi sledi hitro . . . Toliko da se nisem vsedel od strahu, brez palice, brez orožja!

»Veš kaj Tone,« rekel sem sam pri sebi, »najbolje bo, če jo užgeš.«

Vzdignem pete in začnem teči, kolikor so me mogle noge nesti.

»Tne, kaj pa ali so te dohajale pete?« podraži ga Mihov Francé.

»E, Francé, bi že videl, da bi se dobila tako s kosmatincem, kako bi jo ubiral,« odvrne Ravbar in nadaljuje:

Tekel sem toliko časa, dokler sem mogel sopsti. Vstavil sem se pri oni hruški, pod katero stoji križ . . . Ozrem se — večni Bog — medved je tical le kakih 30 korakov za menoj.

»Zgubljen sem,« mislim si, — »in obudil sem že »grevengo«, ker se zmislim:

»Janez, kaj bi bilo, ko bi splezal tu gori.«

Rečeno, storjeno.

Oplunem si roke in potiskam se naprej, zmiraj v strahu, kedaj me bo zgrabil medved za pete. Komaj se poprimem veje, se ta zlomi in telebnem na trato, ravno poleg kosmatinca.

Obležal sem, zobje so mi šklepetali in ne bom se lagal, če rečem, da sem pričakoval zadnje ure.

»Križ božji,« mislil sem si, ko me je začela mrcina vohati, »gleda če sem debel . . .« Jaz se nisem ganil. Ko je videl medved, da je vse mirno, vsedel se je na zadnji nogi in začel prednji lizati, da je glasno »fleckalo«. Postrani sem še ves v strahu pogledal na medveda. Strašni trenotki . . . Cela večnost se mi je zdela — a bilo je komaj pet minut, kar sem ležal na tleh.

Kar naenkrat začujem stopinje, ki se mi približujejo.

»Hvala Bogu,« dejal sem si, »sedaj me bo že pustil in šel na onega. Res grešna je taka misel, vsaj tako pravijo gospod pri pridigi, toda tu je šlo za življenje. «Ti ali jaz.« Bolje je, da tebe medved potiplje nego mene, mislim si in čakam da pride bližje.

»Sedaj je tu, no ali bo že enkrat skočila mrcina nanj,« mučil sem se in čakal hlastanja mesa. Kar me vzdrami glas, vesel, lep, angeljski glas, katerega ne bom zlepa pozabil:

»Fant, ajdi, daj vstani, moja kosmata mrcina, neče ti žalega načiniti.«

Pogledam, mož drži medveda za verigo in čaka da se dvignem. To se kmalu zgodi.

Poskočim, zavriskam in zahvalim se možu. Ona dva sta odšla proti Uncu, jaz pa domov.

Po teh besedah konča godec Tone svoj prigodek in zlije kozarec vina v se.

Smejali smo se, da bi bili kmalu popokali. Onih dveh ni bilo nazaj. Odšli smo radovoljno vriskaje proti domu.